

Pravda a Evropa

Jednota Evropy nikdy nespočívala ve strukturách organizačních (i když pokusy o sjednocení a „zmocnění“, „umocnění“ Evropy se již víckrát opakovaly); např. Řecko, bez něhož si Evropu a dosavadní evropské dějiny nedovedeme představit, se nikdy vlastními silami nesjednotilo, a to nejen politicky, ale ani dočasně vojensky. Ale je-li něco, co charakterizuje Evropu a evropské dějiny, je to určitý způsob myšlení, ovšem pokud se liší od způsobů myšlení, které známe odjinud. Evropa totiž není žádným „čistým“ provedením nějaké jednotné ideje Evropy, nýbrž je to aréna, kam zasahují nejrůznější neevropské a protievropské projekty, myšlenkové, technické, vojenské, politické atd. atd., ale kde se stále nějak udržuje něco, co odjinud neznáme. A toto „něco“ je třeba bedlivě střežit a také se pokusit to nějak myšlenkově uchopit. Jednou z těch ingrediencí, které nepřišly odjinud“, ale které si Evropané stále nějak připomínají (většinou ne programově, ale svým jazykem, svými zvyky a institucemi atd.), je myšlenka „práva“, „spravedlnosti“ a zejména „pravdy“. I to, jak často a jak zarputile byly tyto zvláštní „instance“ také zpochybňovány a kriticky rozebírány až popírány, je charakteristické právě pro Evropu. Když se budeme zabývat otázkou „práva“ (byť soustředěně na „lidská práva“) a otázkou „pravdy“, bude to evropské.

(Písek, 030821-1.)